

resp. advokát oprávněn trhovou cenu v době splatnosti vplatiti bez schválení na vázaný účet židovského prodávajícího.

Je-li zajištění tržové ceny provedeno tak, že kupující arijec otevřel účet nebo zřídil vkladní knížku u peněžního ústavu na své jméno, pak jest zapotřebí, aby přepsání konta, resp. vkladní knížky bylo předem schváleno.

Zní-li depositum na jméno arijského kupce a nearijského prodávajícího současně, jest notář, resp. advokát povinen obnos složit na účet nebo vkladní knížku, které budou označeny jako židovské. Přepsání deposita na jméno výlučně židovského prodávajícího vyžaduje předchozího schválení.

4. Cenných kovů, skvostů a cenných papírů může žid nabýti jen dědictvím. Proto jest deponování těchto hodnot u notáře nebo advokáta myslitelné jenom v tomto případě. Notář resp. advokát jest však povinen složit tyto předměty neprodleně podle pátého prováděcího výnosu k nařízení Reichsprotektorovu o židovském jmění z 2. března 1940 (Věstník Reichsprotektorův, strana 81) u peněžního ústavu do deposita, znějícího na jméno židovského dědice, poněvadž odváděcí povinnost stihá i arijského depositáře.

5. Podle § 5 vl. nař. ze 14. září 1928 č. 160 Sb. může notář uložit deposita, ukládá-li je hromadně, též na své jméno s označením »deposita notářská«, nebo ponechat je ve vlastní úschově.

Je-li úřadující notář sám arijcem, avšak žije-li v manželství s nearijkou, pokládají se jeho vlastní účty a deposita podle vyhlášek ministerstva financí za vázané. V praxi však ministerstvo financí (revisní odbor) povoluje na návrh velkoryse uvolňování těchto účtů a deposit, pokud jde o »podnikové účty« a »podniková deposita«.

6. V případě pochybností, které by se přece snad vyskytly, poskytuje ministerstvo financí (revisní odbor) informace jak písemně, tak telefonicky (č. tel. 40971). Martin Bing.

Vkladní poplatek z kauce za vedlejší závazky při částečné konverzi dluhu.

K výkladu o kauci za vedlejší závazky při poplatkových úlevách konverzních v č. 6 tohoto časopisu (na str. 191 a 192) napsal p. Dr. Vlad. Kubeš poznámku do č. 7—8 (na str. 244—6).

V uvedeném výkladu příslušných ustanovení a s poukazem na judikáty správního soudu jsem stručně vyložil, že jistota zřízená za vedlejší závazky při částečné konverzi hypotečního dluhu se nezaplatňuje při měření poplatku z dlužního úpisu a při měření poplatku z výmazné kvitance nebo prohlášení jen v určitých případech podle obsahu listiny. O těchto bodech výkladu neprojevil pisatel poznámky pochybnosti, ale pozastavil se nad dalším bodem výkladu o podrobení části kauce připadající na nekonvertovanou část výpůjčky poplatku vkladnímu. K tomu je nutno uvést toto:

Zákon č. 49/1907 ř. z. přiznává poplatkové osvobození konverzním hypotekárních výpůjček knihovního dlužníka (§ 2); je tedy základním předpokladem úlev trvání, výše a povaha dluhu. Vedlejší závazky i jistota vtělená do pozemkové knihy k jejich zajištění, sdílí jako příslušenství osvobození vlastního dluhu. Proto při částečné konverzi knihovního dluhu je osvobozena od poplatku vkladního také příslušná část jistoty za vedlejší závazky poměrně připadající na část konvertovaného dluhu podle úměry: x k celé kauci starého dluhu = konvertovaná část dluhu k celému dluhu.

K objasnění a potvrzení správnosti uvedeného výkladu lze uvést

příklad výraznější než se pravidelně vyskytují:

Stará pohledávka 12,000.000 K, vedl. závazky do 1,200.000 K, nová pohledávka 8,000.000 K, vedl. závazky do 1,200.000 K ale podmínky konversních úlev podle zák. č. 49/1907 splněny jen u částky 300.000 K. (Zbytek byl buď jen pohledávkou úvěrní nebo tu nenastalo snížení úrokové míry a pod.) Od poplatku je tedy osvobozena konverse pohledávky 300.000 K; je tu pak možno požadovati osvobození celé kauce 1,200.000 K, která byla zřízena pro pohledávku z větší části neosvobozenou? Zajisté ne, vždyť důsledné provedení opačného názoru by vedlo až tam, že splnění podmínek konversních úlev u zcela nepatrné části konvertované pohledávky z původní mnohamilionové pohledávky by mělo v zápětí osvobození knihovního zápisu kauce mnohonásobně převyšující nepatrný konvertovaný dluh. Při tom musí být lhostejno, zda dluh se konvertuje zcela nebo částečně, nebo zda jsou splněny podmínky úlev pro celý dluh (pohledávku) nebo jen pro část, neboť nelze v jednom případě měřiti jinak a v druhém opět jinak.

Ale uvažujme také důsledně o opačném stanovisku uvedeném v č. 7—8 tohoto časopisu na str. 245, »podle něhož je základem pro vyměření vkladného pouze rozdíl mezi vedlejšími závazky pohledávky konversní a pohledávky konvertované, jak vyplývá z knihovního stavu po výmazu konvertované pohledávky. Byla-li vymazána z vedlejších závazků konvertované pohledávky částka, rovnající se vedlejším závazkům konversní pohledávky nebo dokonce částka vyšší, nelze žádný poplatek vyměřiti. Byla-li vymazána částka nižší, jest zpoplatniti pouze rozdíl.«

Uvedeným větám má patrně býti rozuměno tak, že je-li vložena jisto-

ta za vedlejší závazky konvertovaného dluhu stejná jako u pohledávky konversní (nové) anebo vyšší než u nové, pak se neměří poplatek vkladní z kauce žádný; v poslední z uvedených vět se pak praví, že byla-li vymazána částka nižší, jest zpoplatniti pouze rozdíl. To znamená, že, je-li zaknihovaná kauce stará nižší než nová, která je vymíněna u nové (konversní) pohledávky, podrobí se poplatku vkladnímu rozdíl, oč převyšuje nová kauce starou. V podstatě se při tomto stanovisku nehledí na nezávislost výše jistoty za vedlejší závazky na dluhu a předpokládá se jen, že nová pohledávka je stejná nebo nižší než stará a celá požívá konversních úlev.

Proto je nutno uvážiti, zda lze činiti rozdíl v tom, konvertuje-li se celý dluh či jeho část a je-li nová výpůjčka menší či stejná jako starý dluh a jaký význam má při tom s hlediska konversních úlev jistota za vedlejší závazky.

Podle názoru, že úlevy platí pro celou jistotu jakékoliv výše, jen když je nová výpůjčka menší než konvertovaný dluh anebo aspoň stejná, byla by osvobozena ve výše uvedeném příkladě celá jistota 1 milion 200 tisíc K, ať se z původního dluhu konvertuje celých 12,000.000 K dluhu, nebo 8,000.000 K či jen 300 tisíc K anebo důsledně až třeba jen 300 K, jen když je pro tuto libovolnou konvertovanou částku zřízena táž jistota, jaká je vložena v pozemkové knize pro celý původní dluh 12,000.000 K, nebyla-li do doby konverse vymazána.

Tento názor připouští možnost újmy pro dlužníka neznalého věci, jak plyne z následujícího příkladu, v němž srovnáme různý postup dvou dlužníků se stejným dluhem.

Dluh 12,000.000 K s vedl. záv. 1,200.000 K, z toho zapláceno 6 milionů K. Prvý dlužník vymazal

6,000.000 K s vedl. záv. 600.000 K, druhý dlužník vymazal 6,000.000 K (bez vedl. záv.). Nato oba uzavřeli novou výpůjčku 6,000.000 K s vedl. záv. 1,200.000 K v předpokladu, že byly splněny podmínky pro celou novou výpůjčku, lze přiznati konv. úlevy prvému dlužníku pro 6,000.000 K s vedl. záv. 600.000 K, druhému dlužníku pro 6,000.000 K s vedl. záv. 1,200.000 K. Prvý tedy utrpí újmu 6.000 K, které musí zaplatit na popl. ze vkladu rozdílu jistoty jen proto, že se zcela obvyklým a řádným způsobem postaral o výmaz příslušné části jistoty za vedlejší závazky spolu se zaplacenou částí dluhu.

Právě tak by dosáhl druhý dlužník osvobození celé kauce, i když by podmínky úlev byly splněny jen u nepatrné části konversní výpůjčky na rozdíl od prvního dlužníka, který s péčí řádného hospodáře se postaral o výmaz jistoty třeba několika-násobně převyšující zbytek jeho dluhu. Zde je nesrovnalost ještě nápadnější, jak je patrné z tohoto příkladu:

Dluh 12,000.000 K s vedl. záv. 1,200.000 K, nová výpůjčka 12 milionů K s vedl. záv. 1,200.000 K, ale podmínky konversních úlev splněny jen u částky 50.000 K. Úlevy tedy platí pro konversi dluhu 50.000 K s vedl. závazky.

Tu už je snad jasné, že při konversi části 50.000 K (anebo ještě menší) nelze požadovati úlevy pro celou jistotu 1,200.000 K, která slouží k zajištění vedl. závazků u dluhu 12,000.000 (jak starého tak nového). Zde snad nebude pochyby

o tom, že i pro jistotu za vedlejší závazky náleží konversní úlevy jen poměrně.

Podstata tohoto příkladu není však nijak rozdílná od příkladu dříve uvedeného, kde část (třeba větší) starého dluhu byla již (byť jen o den dříve) vymazána. Tento časový rozdíl nemůže zajisté odůvodňovati zcela jiné posuzování poplatného nebo osvobozeného základu. A tak by tomu bylo, když by dlužník docílil úlev pro celou jistotu v pozem. knize váznoucí, ač větší část dluhu byla již vymazána, ale naproti tomu docílil by úlev jen pro část jistoty, když by z nové výpůjčky použil ke konversi dluhu jen část. Pro takové rozlišování není důvodu.

Z této úvahy lze dospěti jen k potvrzení názoru uvedeného v č. 6 tohoto časopisu, platného důsledně pro každý případ stejně. Opačným postupem by mohl být v určitých případech docela zmařen vlastní účel zákona umožniti a přispěti dlužníku ke snížení břemen, když by bylo možno docíliti úlevy pro celou jistotu (na př. 1,200.000 K) i tehdy, byla-li nová výpůjčka z větší části uzavřena za tíživějších podmínek a jen menší část za podmínek konversního zákona. Jistota za vedlejší závazky by se tu u neosvobozené a osvobozené části navzájem přesunovala.

§ 9 prov. nař. č. 50/1907 tedy při srovnávání jistot předpokládá stejný dluh. Konvertuje-li se část dluhu, nutno porovnávat i příslušné části jistot.

Boura.

Autoři článků v tomto čísle:

Komisař finanční prokuratury v Praze Dr. Vladimír Hrdlička, advokát v Praze Dr. Karel Knap, vrch. rada u Nejv. soudu v Brně Dr. František Poláček, koncipista finanční prokuratury v Praze Dr. Jaroslav Málék, sekretář Nejv. soudu v Brně Dr. František Bauer, vrch. rada u Nejv. soudu v Brně Dr. Josef Frydrych, univ. docent a odb. rada v min. vnitra Dr. Jaroslav Pošvář, vrch. kom. min. fin. Dr. Josef Boura, referent revisního odboru min. fin. Martin Bina g.